

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Petoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2023. godini, povodom razmatranja Godišnjeg izvještaja o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2022. godinu, dana 26. decembra 2023. godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Godišnji izvještaj o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2022. godinu.

2. Skupština Crne Gore podržava preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućene: Ministarstvu unutrašnjih poslova, Upravi policije, odnosno pojedinim centrima i odjeljenjima bezbjednosti, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Odjeljenju za psihijatriju Opšte bolnice u Nikšiću, Odjeljenju za psihijatriju Opšte bolnice u Bijelom Polju, Specijalnoj bolnici za psihijatriju u Dobroti, Fondu za zdravstveno osiguranje, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, ustanovama socijalne zaštite domskog tipa: JU Centar „Ljubović“, JU Zavod „Komanski most“, te domovima za stare „Bijelo Polje“, „Pljevlja“ i „Grabovac“ u Risnu.

3. Skupština pozdravlja kontinuirano prikazivanje stepena ispunjenosti preporuka Zaštitnika sadržanih u prethodnim izvještajima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture.

4. Skupština konstatuje da su predstavnici institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, kao Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture, tokom 2022. godine, u skladu sa metodologijom i dobro ustanovljenom praksom koja je unaprijeđena preuzimanjem najnovijih međunarodnih standarda i praksi, što je prepoznato i u Izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori za 2023. godinu, realizovali 40 obilazaka i sačinili 31 izvještaj u kojima su institucijama i nadležnim ministarstvima dali 81 preporuku, od kojih je 39 realizovano.

5. Skupštinu zabrinjava informacija da je od 81 preporuke čak 79 ponovljeno iz prethodnog perioda, što ukazuje na nezadovoljavajuću dinamiku realizacije preporuka od strane nadležnih institucija. Stoga, Skupština još jednom poziva nadležne subjekte da ulože dodatne napore u implementaciji nerealizovanih preporuka.

6. Skupština je saglasna sa ocjenama Zaštitnika da vođenje potpunih i blagovremenih evidencija predstavlja dobru praksu kada je u pitanju poštovanje procesnih prava lica koja pristupaju u prostorije Uprave policije radi davanja obavještenja u svojstvu građanina, jer i Evropski komitet za prevenciju torture smatra važnim da se svako lice koje je dovedeno ili pozvano u policijsku ustanovu u cilju prikupljanja informacija o krivičnom djelu uvijek propisno evidentira.

Kada je u pitanju upoznavanje lica lišenih slobode sa njihovim pravima u prvim momentima lišenja slobode, a to su prije svega pravo na branioca, pravo na ljeckarski pregled i pravo na telefonski poziv, Skupština je saglasna sa preporukom Zaštitnika da je neophodno da službenici sačinjavaju poseban akt o tome da je lice zaista upoznato sa svojim pravima, što bi bio formalni dokaz da je upoznato sa pravima i da ih je eventualno iskoristilo.

7. Skupština poziva upravu policije da uloži dodatni napor na unapređenju položaja privedenih i zadržanih lica, kao i na poboljšanju postupanja policijskih službenika pri primjeni drugih policijskih ovlaštenja što se prvenstveno odnosi na obezbjeđivanje posebnih prostorija za saslušanje i njihovo opremanje tehnikom za audio i/ili video snimanje, jer postojanje tih prostorija predstavlja jedan vid preventivnog postupanja i značajnu mjeru zaštite lica lišenih slobode od eventualnog nedozvoljenog postupanja policijskih službenika, ali i zaštitu samih službenika u situacijama kada treba da se brane od mogućih neutemeljenih i neosnovanih optužbi.

8. Imajući u vidu da u mnogim odjeljenjima bezbjednosti postoji manjak policijskih službenika u dežurnoj službi, što može imati negativan uticaj na poštovanje prava lica lišenih slobode i zadržanih lica, Skupština poziva upravu policije da u predstojećem periodu radi na snaženju svojih kapaciteta u dežurnim službama.

9. Skupština konstatuje da dimenzije pojedinih prostorija za zadržavanje i dalje nijesu u skladu sa standardom Evropskog komiteta za prevenciju torture kojim je propisana minimalna površina od četiri metra kvadratna po pritvorenom licu, ali treba imati u vidu da su za izgradnju novih, odnosno adaptaciju postojećih prostorija potrebna i značajna finansijska sredstva zbog čega nije došlo do realizacije dijela datih preporuka, kao i činjenicu da u Crnoj Gori ne postoji nijedan objekat koji je namjenski izgrađen za obavljanje policijskih poslova.

10. Skupština je upoznata da Uprava za izvršenje krivičnih sankcija u kontinuitetu preduzima aktivnosti na unapređenju uslova za smještaj lica lišenih slobode, ali i zaposlenih koji rade u toj Ustanovi i u tom cilju trenutno se realizuje više kapitalnih projekata, među kojima je i izgradnja četiri objekta u kompleksu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija: Specijalne bolnice, Multifunkcionalnog objekta, Zatvora otvorenog tipa i nove Prijavnice od marta 2023. godine. Takođe, započeta je izgradnja posebnog objekta za potrebe sektora za zdravstvenu zaštitu čija vrijednost će biti između 130.000 i 150.000 eura.

11. Imajući u vidu da je Sektor za tretman Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, uz ekspertsku pomoć Savjeta Evrope, kreirao devet posebnih programa tretmana koji imaju za cilj uspješniju resocijalizaciju i kvalitetnije strukturisanje vremena lica koja borave u zatvoru, Skupština ocjenjuje da je potrebno više raditi na motivaciji zatvorenika da aktivno učestvuju u programima tretmana.

Stoga, Skupština pozdravlja aktivnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija preduzete na sprovođenju radno-okupacione terapije za lica lišena slobode, kao i potpisivanje memoranduma o saradnji Uprave za izvršenje krivičnih sankcija sa Opštinom Danilovgrad i sa jednom privatnom firmom, u okviru čega se radno angažuju lica lišena slobode.

12. Skupštinu Crne Gore zabrinjava informacija da i pored više Zaključaka Skupštine Crne Gore donesenih povodom razmatranja prethodnih godišnjih izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture i preporuka Zaštitnika upućenih Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu pravde, Ministarstvu rada i socijalnog staranja i Specijalnoj bolnici za psihijatriju još uvijek nije riješen problem „socijalnih pacijenata“ što utiče na preopterećenost Bolnice.

Skupština je saglasna sa zaključkom Zaštitnika da je na nivou države neophodno hitno rješavati problem nedostajućih kapaciteta za hospitalizaciju maloljetnika.

13. Skupština zahtijeva od Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore da prilikom sačinjavanja i podnošenja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2023. godinu prikaže u kom stepenu su ispoštovane preporuke Zaštitnika sadržane u Godišnjem izvještaju Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2022. godinu i preostale nerealizovane preporuke iz prethodnih godišnjih izvještaja.

14. Skupština Crne Gore će preko nadležnog Odbora za ljudska prava i slobode, u okviru kontrolne i nadzorne uloge, pratiti realizaciju preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore upućenih nadležnim organima, sadržanih u Godišnjem izvještaju o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2022. godinu, kao i realizaciju ovog Zaključka.

15. Skupština Crne Gore će Zaključak dostaviti Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu evropskih poslova, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, Upravi policije, Delegaciji Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope i Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori.

Broj: 00-72/23-62/3

EPA 91 XXVIII

Podgorica, 26. decembar 2023. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE 28. SAZIVA

PREDSJEDNIK
Andrija Mandić
